

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Ustawodawczej (407.)
w dniu 30 lipca 2015 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 1002, druki sejmowe nr 2266 i 3555).

(Początek posiedzenia o godzinie 10 minut 38)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Piotr Zientarski)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Poproszę o zajęcie miejsc.

Rozpoczynamy posiedzenie Komisji Ustawodawczej.

Serdecznie witam przybyłych gości: panią minister profesor Zbrojewską z Ministerstwa Sprawiedliwości ze współpracownikami. Witam główną legislator, panią mecenas Beatę Mandylis.

I rozpoczynamy nasze posiedzenie, którego przedmiotem jest rozpatrzeniem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego; druk senacki nr 1002.

Dotyczy ona wprowadzenia tymczasowego rozwiązania, które ma stanowić etap przejściowy pomiędzy protokołowaniem w sprawach karnych przebiegu rozprawy w tradycyjny sposób a wprowadzeniem protokołu elektronicznego.

Czy pani minister chciałaby krótko przedstawić istotę ustawy?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Monika Zbrojewska:

Tak.

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowna Komisjo!

Nasze stanowisko jak najbardziej jest pozytywne. Generalnie rzecz biorąc, ten projekt zmierza do usprawnienia przebiegu postępowania karnego, przejścia z tradycyjnej metody protokołowania i utrwalania wszystkich czynności procesowych w drodze pisemnej do robienia tego – niejako obok – za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo dźwięk i obraz jako pewnego rodzaju formy unowocześnienia postępowania karnego. Niemniej te przepisy nie wykluczają tradycyjnego sposobu utrwalania czynności procesowych. W związku z tym popieramy ustawę. Bardzo serdecznie dziękuję.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Bardzo dziękuję, Pani Minister.

Poproszę o zabranie głosu panią legislator Beatę Mandylis.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Beata Mandylis:

Dziękuję serdecznie.

Biuro nie zgłasza uwag.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję.

Proszę bardzo, proszę się przedstawić.

Członek Zespołu do spraw Ustroju Sądów w Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia” Łukasz Kluska:

Łukasz Kluska, sędzia, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”.

Proszę państwa, ja już nie będę powtarzał po raz kolejny krytycznych uwag Stowarzyszenia Sędziów Polskich, które wielokrotnie zgłaszaliśmy do tej poprawki. Chciałbym tylko, podsumowując, powiedzieć, że nie tylko my, ale wiele innych instytucji, takich jak prokurator generalny, Sąd Najwyższy, wskazuje na potrzebę jednolitego uregulowania kwestii protokołu elektronicznego w postępowaniu karnym, w postępowaniu wykroczeniowym, które jest postępowaniem szczególnym w stosunku do postępowania karnego. Przepisy zawarte w tej poprawce tak naprawdę nie są krokiem w stronę, jak powiedziała pani minister, unowocześnienia, usprawnienia rozprawy karnej. Wręcz przeciwnie, w moim przekonaniu i w przekonaniu wielu praktyków tę rozprawę spowolnią, utrudnią. Mogę tutaj podać obrazowy przykład. Dzisiaj jest bardzo wiele sytuacji polegających na ujawnieniu treści zeznań czy wyjaśnień z rozprawy. Dopóki one są w formie pisemnej, opinia publiczna jest oburzona, czytając te protokoły w internecie, a po tej poprawce będzie po prostu możliwość zwyczajnie zamieszczenia na jakimś portalu społecznościowym czy YouTube zeznań danej osoby. Tak że rozwiązanie uważam za szkodliwe. Nie można stronom postępowania ograniczyć dostępu do protokołów elektronicznych i będą mogły to robić, będą mogły filmiki z zeznaniami zamieszczać w internecie. Uważam, że w tej poprawce powinien być zapis, który umożliwiłby sądowi rezygnację z tego rodzaju zapisu elektronicznego rozprawy na wniosek strony bądź przy jej sprzeciwie; ostateczną decyzję podejmowałby oczywiście sąd.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Czy pan prezes Bobrowicz chciałby się wypowiedzieć w tej sprawie? Nie.

Panie Sędzio, ja rozumiem, że elektronizację wprowadzamy etapowo i to ma być rozwiązanie przejściowe właśnie pomiędzy protokolowaniem w tradycyjny sposób a wprowadzeniem pełnego protokołu elektronicznego. Niewątpliwie problem jest, bo z zasady rozprawa jest jawna, a tylko w sytuacjach, kiedy mamy do czynienia z wyłączeniem jawności, absolutnie nie można tego ujawniać. Ale oczywiście tu rzeczywiście może być kwestia tej powszechności.

Pani minister...

(Członek Zespołu do spraw Ustroju Sądów w Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia” Łukasz Kluska: Panie Senatorze...)

Chwileczkę, pani minister pierwsza się zgłaszała.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Monika Zbrojewska:

Panie Przewodniczący, króciutko gwoli uzupełnienia. Obecnie ta metoda, to znaczy utrwalania elektronicznego za pomocą urządzenia utrwalającego dźwięk bądź dźwięk i obraz, jest stosowana także w innych postępowaniach, na przykład w postępowaniu cywilnym, gdzie czasami rozpoznawane są bardziej newralgiczne sprawy między osobami fizycznymi aniżeli sprawy związane z oskarżeniem publicznym i sprawy ścigane z urzędu.

Jeszcze dosłownie dwa zdania powie pan sędzia.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Proszę bardzo, Panie Sędzio.

Piotr Rogoziński, Departament Legislacyjny...

(Główny Specjalista w Wydziale Prawa Karnego w Departamencie Legislacyjnym w Ministerstwie Sprawiedliwości Piotr Rogoziński: Chciałbym tylko zwrócić...)

Chodzi mi o to, Panie Sędzio, żeby pan ewentualnie rozwiął te wątpliwości, które przedstawił pan sędzia ze stowarzyszenia „Iustitia”.

Główny Specjalista w Wydziale Prawa Karnego w Departamencie Legislacyjnym w Ministerstwie Sprawiedliwości Piotr Rogoziński:

Uwaga pierwsza: tego typu utrwalanie już jest możliwe fakultatywnie w aktualnym stanie prawnym i jeżeli na przykład sędzia by chciał, może to zarządzić. To jest pierwsza kwestia.

Druga kwestia jest taka, że jeżeli chodzi o udostępnianie protokołów, to tu są takie same zasady. Jeżeli jest wyłączenie jawności, to restrykcje są takie same jak w innych sytuacjach. Ujawnienie protokołu pisemnego czy dźwięku... i to, i to można umieścić w internecie. Mamy przepis

dotyczący restrykcyjnych warunków ujawniania zapisu obrazu, co właśnie ma uniemożliwić tego typu bezprawne działania jak umieszczanie nagrań w internecie.

I jeszcze jedna uwaga. Chcielibyśmy zwrócić uwagę na to, że sędziowie bardzo mocno akcentowali w przypadku spraw karnych to, żeby jednak nie rezygnować z protokołu pisemnego. I tutaj właśnie dlatego nie przeszliśmy na protokół elektroniczny, tak jak jest w postępowaniu cywilnym czy w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, tylko po prostu została przyjęta taka właśnie forma utrwalenia przebiegu rozprawy, ale oczywiście jako załącznik do protokołu pisemnego, po to żeby po prostu ułatwić pracę sędziom, co było postulatem sędziów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

I na koniec uzupełniająco pan sędzia ze stowarzyszenia „Iustitia”.

Członek Zespołu do spraw Ustroju Sądów w Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia” Łukasz Kluska:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

No, widzę, że jednak pan doktor Rogoziński nie odniósł się do tego, co powiedziałem. Tutaj nie chodzi o to, że kategorycznie sprzeciwiamy się nagrywaniu rozprawy. Chodzi o to, że kategorycznie sprzeciwiamy się temu, żeby sąd nie miał możliwości rezygnacji z nagrywania na wniosek strony, na przykład strony poszkodowanej. Jest to rozwiązanie szkodliwe – jeszcze raz to powiem. I czym innym jest ujawnienie w internecie protokołów pisemnych zeznań świadków czy jakichś innych dokumentów, z czym mieliśmy do czynienia chociażby ostatnio w przypadku tak zwanej afery podsłuchowej, a czym innym jest umieszczenie w internecie zeznania osoby, która tak naprawdę przychodzi do sądu bardzo niechętnie, bo została pobita, zgwałcona, poniżona. Jawność rozprawy nie jest wyłączona... Pan doktor oczywiście powie, że sprawy o gwałt odbywają się z wyłączeniem jawności itd., ale są sprawy, które nie nadają się do tego, żeby wyłączyć ich jawność, a mimo to osoby zeznające w toku tych rozpraw, w toku tych postępowań są osobami bardzo skrzywdzonymi; temu się nie da zaprzeczyć. Uważam – i tak uważamy jako stowarzyszenie – że sąd, który na sali jest najwyższym organem, powinien mieć możliwość nie tylko w sytuacjach, jak przewiduje to rozwiązanie, gdy nie pozwalają na to warunki techniczne, ale również na wniosek takiej strony, zrezygnować z nagrywania audio-wideo jej zeznań. Bo każdy z państwa może kiedyś się znaleźć w sądzie i może z takich czy innych przyczyn nie mieć ochoty na to, żeby film z jego przesłuchania znalazł się na YouTube czy na Facebooku. Każdy z państwa może tam się znaleźć, również pan doktor Rogoziński. I jeżeli nie zostanie uwzględniony wniosek o wyłączenie jawności rozprawy, sędzia, przy tym kształcie przepisów, nie ma możliwości zrezygnowania z nagrywania rozprawy. Nie ma takiej możliwości, bo państwo chcecie wprowadzić taką poprawkę do k.p.k. Jest to

szkodliwe, błędne. I jeszcze raz powiem, że powinna być taka furtka, że na wniosek strony, osoby przesłuchiwanej rozprawa nie jest rejestrowana za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk. Tym bardziej że, jak sam pan doktor Rogoziński powiedział, cały czas będzie zachowany protokół pisemny, który jest jedynym protokołem z tejże rozprawy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Pan senator mecenas Matusiewicz.

Senator Andrzej Matusiewicz:

Dziękuję bardzo.

Panowie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Pani Minister!

Ja mam odmienne zdanie niż mój przedmówca. Mogę podać przykład praktyki, jaka jest w sądach okręgowych w sprawach cywilnych. Przecież też są sprawy, które wiążą się z dużym stopniem ochrony intymności, sfery prywatnej itd., i też są nagrywane, choćby sprawy rozwodowe. Przecież...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Proszę?

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Sprawy rozwodowe toczą się przy drzwiach zamkniętych.)

Ale jest to nagrywane i też można żądać zapisu tego. Można go żądać i można też rozpowszechniać. A proszę zwrócić uwagę na to, że tu mamy taką możliwość, że z ważnych przyczyn, jeżeli chodzi o ochronę interesu prywatnego, prezes sądu odmawia przedstawienia kopii zapisu obrazu. I to może być bardzo często stosowane właśnie w sytuacjach wrażliwych, w których powinna być ochrona osób pokrzywdzonych przestępstwem.

Poza tym utrwalanie za pomocą obrazu i dźwięku naprawdę wpływa na kulturę sali sądowej: i kulturę sądu, i kulturę wszystkich uczestników, pełnomocników stron. Nieraz, gdy sprawy przed sądami rejonowymi nie są nagrywane i nie występują pełnomocnicy, strony mówią, jak sędziowie się odnoszą itd., mówią o kwestii na przykład pouczenia o środkach odwoławczych, o tym, że nie zostały pouczone. A tu wszystko jest jawne. I nie wiem, dlaczego przedstawiciele stowarzyszenia „Iustitia” tak się przed tym bronią i uważają, że to jest takie zagrożenie. Można też wprowadzić sankcje karne za rozpowszechnianie treści czy to z postępowania przygotowawczego, czy z rozpraw.

Ja mam jeszcze pytanie do pani minister. Kiedy faktycznie będą takie możliwości techniczne, że będzie rejestracja obrazu i dźwięku? No i czy to rozporządzenie jest przygotowywane, czy państwo z nim zdążycie? Bo ono musi być przed 1 stycznia 2016 r. Dziękuję.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Proszę o odpowiedź.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Monika Zbrojewska:

Szanowny Panie Senatorze, układ jest taki, że sukcesywnie i efektywnie wszelkiego rodzaju urządzenia, które rejestrują odpowiednio dźwięk, a także dźwięk i obraz, są wprowadzane do sądów, oczywiście w miarę możliwości i w zależności od kondycji finansowej sądownictwa. Tak więc w sposób efektywny i prawidłowy to jest czynione.

Jeżeli chodzi o to drugie pytanie, dotyczące rozporządzenia, to oczywiście jak najbardziej we właściwym czasie zostanie ono opublikowane.

(Głos z sali: Z odpowiednim wyprzedzeniem.)

Z odpowiednim wyprzedzeniem.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

I tu obaw nie ma.

A te obawy stowarzyszenia „Iustitia” zostały, jak rozumiem, rozwiane wypowiedzią pana senatora Matusiewicza, który wskazał, że jednak istnieje możliwość, że tak powiem, zablokowania udostępnienia nagrania w tego rodzaju sytuacjach, o których mówił pan sędzia ze stowarzyszenia „Iustitia”.

Dziękuję bardzo, innych głosów w dyskusji...

(Członek Zespołu do spraw Ustroju Sądów w Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia” Łukasz Kluska: Istnieje możliwość, ale przez prezesa...)

Panie Sędzio, pan już dwukrotnie się wypowiadał.

Tak że w tej chwili, skoro nie ma innych głosów w dyskusji, stawiam wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Kto jest za przyjęciem tego wniosku? (6)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał? (1)

Sprawozdawcą...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Proszę?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Kto?

(Głos z sali: Pan.)

Ja byłem sprawozdawcą w Sejmie? Aha, nawet już nie pamiętałem.

Dziękuję.

Zamykam posiedzenie Komisji Ustawodawczej.

(Koniec posiedzenia o godzinie 10 minut 52)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii